

2017-2021

Næringsplan for Vinje kommune

Vedteke av kommunestyret 06.04.2017

Innholdsfortegnelse

.....	
Innleiing.....	2
Kommuneplanens samfunnsdel.....	2
Næringsarbeidet- bakgrunn og hovudsatsingar.....	2
1. Turisme/Reiseliv.....	5
1.1 Reiselivet- mål, satsingsområde og ansvar.....	8
1.2 Tiltak for reiseliv.....	10
2. Landbruk.....	19
2.1 Landbruket- mål, satsingsområde og ansvar.....	21
2.2 Tiltak for landbruk.....	22
3. Allmenne nærings- og samfunnstiltak.....	26
3.1 Allmenne nærings- og samfunnstiltak- mål, satsingsområde og ansvar.....	28
3.2 Tiltak for næring og samfunn (allmenne).....	29
Plangjennomgang.....	34

Innleiing

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel er overbygg for næringsplanen. Det skal derfor vera samsvar mellom hovudsatsingane og måla i dei to plandokumenta. Tidsperspektivet på 20 år i den overbyggande samfunnsdelplanen er naturleg nok lengre enn tilfellet kan vera i den meir konkrete, tiltaksfokuserede næringsplanen. Planrulleringa for Næringsplanen står omtalt i pkt. 4 nedst i teksten.

Hovudsatsingsområda i samfunnsdelplanen er:

- **Vinje - med naturen som ressurs**

Naturen som ressurs er eit avgjerande element i næringsplanens hovudsatsingsområde Turisme/reiseliv og Landbruk. Teksten i næringsplanen omtalar konkurransefortrinna naturen har gjeve oss for satsingane på turisme og landbruk. Målområda i samfunnsdelplanen gjev oss eit godt fundament for å utnytte denne eineståande ressursen på ein bærekraftig måte.

- **Vinje – ein god stad å vera for alle**

Eit aktivt og framtidsretta næringsliv treng ein velfungerande kommune på alle plan. Kva vi primært legg i dette blir omtala i innleiinga til næringsplanen og dette blir godt ivaretatt i målområda for samfunnsdelplanen.

- **Vinje – kompetansekommunen**

Samfunnsdelplanen legg vekt på at kommunetilsette skal ha god kompetanse og at Vinje skal vera attraktiv for kompetansearbeidsplassar. I næringsplanen finn ein att kompetanserelaterte tiltak under hovudsatsinga «Allmenne nærings- og samfunnstiltak». Det gjeld særleg næringshagar, næringservice og ymse infrastrukturtiltak.

Næringsarbeidet- bakgrunn og hovudsatsingar

Hovudfokuset i næringsarbeidet er å skape fleire arbeidsplassar innanfor kommunen. I eit slikt arbeid er satsing på eksisterande næringsliv heilt sentralt og utgjer det største potensialet. I tillegg skal det arbeidast for å tiltrekkje seg nye næringar. I sum er målet at Vinje skal stå fram med eit aktivt, framtidsretta og variert næringsliv.

Utflytte vinbyggjar, pendlarar og andre med mang slags kompetanse skal finne relevante jobbar innanfor eller like utanfor kommunegrensene våre. Både ektefellene bør òg kunne finne arbeid som passar for deira kvalifikasjonar. Sjølv sagt ønskjer vi også å tiltrekkje oss folk utan tidlegare tilknytning til området.

Ei sentral rolle for kommunen er å gjeva gode vilkår for næringslivet og for dei som arbeider innanfor alle typar verksemder. Ein av hovudføresetnadene for dette er at kommunen kan tilby eit høgt nivå på offentlege tenester. Stikkord er gode skular, gode helse- og omsorgstenester og eit variert kulturtilbod. I tillegg treng vi ein effektiv kommunal administrasjon som yter rask og kompetent service til brukarane. Her tenkjer ein mellom anna på plansaker av ymse slag.

Ein storfelt natur både til sommar- og vinterbruk gjev gode grunnar for å slå seg ned her og bli buande. Nokon vil kalle oss utkant, men geografisk er vi sentralt plassert midt i Sør Noreg og med godt samferdselstilbod.

Vinje har eit godt utgangspunkt for næringsutvikling. På mange relevante område som gjeld næring blir vi høgt rangert og har klatra mange plassar i perioden 2009 til 2014. I NHO Kommune NM 2015 finn vi fylgjande rangeringar for Vinje (tal for 2009 i parentes): Samla for alle kategoriar: 141 (217), Næringsliv 123 (251), Arbeidsmarknad 64 (107). Det finst fleire kategoriar som inngår i den «samla» rangeringa.

Når det gjeld sysselsetjing er tala blanda. Talet på offentleg tilsette for perioden 2010 til 2014 viser ein *nedgang* på 10,4% i Vinje, mens fylket har ein auke på 2,68% og landet som heilhet auke på 6,50%. I privat sektor finn vi likevel gode tal for same perioden: Vinje *aukar* talet på sysselsette med 6,49%, mens vi i fylket finn ein reduksjon på 1,85%. I Noreg aukar talet på sysselsette i privat sektor med 4,76%. For Vinje sin del kan vi trekkje ut av tala at auken i privat sysselsetjing har kome i eksisterande næringar og at vi framover må stø opp under denne trenden.

Med faktorane ovanfor som grunnlag og kombinert med målretta arbeid trur vi det er mogleg å få til fleire arbeidsplassar og vekst i folkemengd. Næringsplanen er meint å vera ein tenleg reiskap i dette arbeidet. Planen er bygd opp med to utpeika næringar som hovudsatsingsområde og i tillegg eit felles satsingsområde som vi kallar «Allmenne nærings- og samfunnstiltak». Under kvart av desse områda finn ein mål, satsingsområde, ansvarsfordeling og konkrete enkelttiltak. I tillegg kjem meir overordna innleiande avsnitt for kvart av dei tre områda nemnt ovanfor. Måla som er sett i planen, f eks sysselsettings- og omsetningsvekst, skal lett kunne målast årleg av kommunens eigne folk.

I arbeidet med planen har vi hatt møte med næringslaga i kommunen, interesseorganisasjonar, bedrifter og enkeltpersonar. Formannskapet, som er styringsgruppe saman med representantar for næringslaga, har også vore involvert. Resultatet av denne prosessen er at vi har konkludert med fylgjande retningar for det vidare næringsarbeidet framover:

Turisme/reiseliv

Turisme/reiseliv er hovudnæringa i Vinje. Eit endå vidare omgrep enn turisme/reiseliv er besøksnæringar, dvs. i tillegg til dei reine turist- og reiselivsverksemdene inkludera vi også verksemdar som har fleire bein å stå på, men som hentar store delar av omsetninga frå turisme/reiseliv. Reiselivsnæringa kan grovt delast inn i hyttedestinasjonen og reiselivsdestinasjonen. Fyrstnemnde har hatt kraftig vekst dei siste 15 åra, mens det tradisjonelle reiselivet med overnattingsbedrifter og liknande har slite. Dei siste åra ser vi likevel at trenden har snudd til det positive også for denne delen av turisme/reiseliv.

Landbruk

Sjølv om det er eigenverdien i landbruksnæringa som er det viktigaste, er næringa og viktig for korleis Vinje som område står fram for innbyggjarar, tilreisande og andre næringar. Til dømes understrekar representantane for turisme/reiseliv eintydig verdien av eit aktivt og levande landbruk for reiselivsnæringa. Landbruket er avgjerande for at Vinje skal oppretthalde eit bra omdømme.

Allmenne nærings- og samfunnstiltak

Slik det går fram ovanfor er turisme/reiseliv og Landbruk utvalde hovudsatsingsområde framover. Det inneber likevel ikkje ei nedprioritering av andre næringar slik som industri, tenesteyting av forskjellig slag, helse, informasjon, kommunikasjon osv. For desse næringane sin del har vi valt å synleggjera tiltak som direkte og indirekte er meint å bidra til å vidareutvikle og tilrettelegge for eit samla næringsliv og for Vinje som ein positiv stad å vera. Vi kallar kategorien for «Allmenne nærings- og samfunnstiltak», og er altså å sjå på som det tredje store satsingsområdet. Tiltaka for området omfattar alt frå næringshagar, næringstomter og bygg via veg og kulturtilbod til bustadfelt og leigebustader.

1. Turisme/Reiseliv

Over heile landet er det hard konkurranse om å tiltrekkje seg nye næringar og tilhøyrande arbeidsplassar. For mange næringars del er det slik at andre stader har betre tiltrekkingskraft en fjellkommunen Vinje. Når det gjeld turisme/reiseliv er situasjonen på mange vis det motsette; naturen gjev oss føremoner som gjer oss sterke og til dels førande i konkurransen.

Ikkje berre naturen i seg sjølv, men også at vi er sentralt plassert mellom aust og vest er klare føremoner. Hyttemarknaden hentar til dømes kundar både frå austlandet og vestlandet. Med dette som fundament må vi framover legge inn endå meir innsats og ressursar på å vidareutvikle turisme/reiseliv. Det handlar om å bli betre på det vi allereie er gode på.

Det er enkeltverksemdar innanfor overnatting, servering, transport, vinteraktivitetar, opplevingsanlegg, butikkar og liknande som til saman utgjer næringa. Eit samlenamn er besøksnæringar. Tiltrekkingskrafta som hytteutbyggingsområde og den faktiske utbygginga som har skjedd er ein viktig faktor for besøksnæringane. Ringverknadene av dette kan ein til dømes sjå i detaljhandelen. I perioden 2009 til 2014 var auken i detaljomsetninga på landsbasis 1,06% mens den i Vinje for same perioden var 10,8%. I 2014 var detaljomsetninga i Vinje kr 91 041,- pr. innbyggjar. Det plassera kommunen nesten heilt i toppen i fylket.

I Vinje delar vi gjerne turisme/reiseliv i to hovudområde:

- a. *Reiselivsdestinasjonen* utgjer det tradisjonelle reiselivet med overnattings- og serveringsbedrifter. Generelt har denne delen av reiselivet hatt ei svak eller negativ utvikling i Vinje både når det gjeld omfang og inntening. Dei siste åra har vi sett ei meir positiv utvikling og dette er ein trend vi må arbeide for å forsterke. I avsnittet med tiltaksplanar finn vi fleire tiltak som vi trur vil styrke også denne delen av reiselivet.
- b. *Hytte-destinasjonen* har hatt ein kraftig ekspansjon dei seinare åra og Vinje med sine nesten 5000 hytter har dei siste åra klatra til å bli den fjerde største hyttekommunen i landet. Anslag viser at vi kan rekne med økonomiske ringverknader pr hytte på kr 50 000,-, dvs. 250 mill. kr årleg. Dette er døme på talverdiar som fortel mykje om kva denne delen av reiselivet tyder for lokalsamfunnet vårt.

I kommunens arealdisponering er det viktig å finne god balanse mellom reiselivsnæringa og andre som brukar skog, land og fjell. Dette krev eit godt samarbeid mellom dei forskjellige interessentane og offentleg forvaltning. Næringa sjølv må også

forstå sammenhengen mellom egne interesser og behovet til fellesskapet. Det gjeld mellom anna i arealfordelinga mellom nærings- og fritidsareal. For å oppnå jamnare aktivitet i alle vekedagar og gjennom heile året er det viktig at alle trekkjer i same retning når det gjeld utleigeproblematikken.

Aktørar i turistnæringa meiner kommunalt erverv av areal for utleigesenger i turistområda burde vera like naturleg som erverv av næringsareal for annan verksemd. Kommunen bør ta dette opp til vurdering.

Store delar av satsinga på turisme/reiseliv i Vinje har vore innanfor vinterbaserte aktivitetar. Det inneber store svingingar i sysselsettinga mellom sommar og vinter. Dette forholdet slår negativt ut på lønsemda over året for reiselivsbedriftene. Gjennom små og store tiltak bør det derfor vera eit mål å skape betre balanse mellom sommar- og vinterreiseliv. Mykje meir enn å satse på dei store attraksjonane er det tilgangen til den mangfaldige naturen i området som bør vera det sentrale for sommaren sin del. Naturen har høge kvalitetar over heile kommunen, men Vågslid og Rauland med Vierli -området pekar seg særskilt ut for meir målretta sommarsatsing. Planverket som påverkar og må takast omsyn til i slike satsingar er Sti- og løypeplanen med tilhøyrande tiltaksplanar.

Likevel er det nok dei vinterbaserte aktivitetane vi primært bør halde fokus på framover. Kjernen i desse aktivitetane er alpine skianlegg og langrennstraséar. Alpinanlegga er viktige for at destinasjonen kan tilby eit heilhetleg produkt, men her er kommunens rolle primært å leggje til rette for egna areal. Når det gjeld skiløypene har kommunen ei meir aktiv rolle enn for alpinanlegga sin del.. I konkurransen med andre langrennsdestinasjonar i landet har til dømes Rauland sakka akterut dei seinare åra. Kåring i Dagens Næringsliv i samarbeid med Norges Skiforbund for eit par år sidan viser at mens vi for nokre år sidan var blant Topp 5 i landet er vi no så vidt innanfor Topp 10.

Sjusjøen vann kåringa med 35 mil løyper, 35 mil skøytetrasé og 1,3 mil lysløyper. Tilsvarende tal for Rauland er 15 mil, 6 mil og 1.1 mil. Dei andre samanliknbare områda har traséar som er frå 2 mil til 40 mil lengre. Geilo, Golsfjellet, Beitostølen og Hovden er blant dei som slår oss klart. I grannelaget veit vi at Gaustaområdet har høge ambisjonar også i langrenn inkludert lysløyper. Om Vinje ynskjer å ha ein langrennsdestinasjon som Rauland med i landstoppen trengs det krafftak. Det er langt fram til at Vågslid kan konkurrere når det gjeld lengde på traséane, men løypene må kjenneteiknast av høg kvalitet gjennom ein lang sesong.

Skidestinasjonane i Vinje er hittil marknadsført som snøsikre. Teikn på klimaendringar kan innebera at vi også av den grunn må ha høgare medvit på korleis vi utformar traséane inkludert kryssing av vatn, bekkar og elver.

Ved sida av kontinuerleg vedlikehald og god drift av eksisterande skiløyper pekar desse prioriteringane seg ut innanfor vinterbasert aktivitet:

- Skiløype Vierli – Rauland sentrum skikkeleg grunnpreparert slik at oppkøyringa kan gjerast på minimum av snø og dermed utvide sesongen.
- I Vågslid må trygg kryssing av vassdraget iverksetjast så snart som råd. På lengre sikt og etter innarbeiding i arealplanar, må skiløypene leggast heilt uavhengig av vassdraget.

For dei sommarbaserte aktivitetane pekar desse prioriteringane seg ut:

- I Vågslid bør ein koma i gang med eit langsiktig prosjekt med sikte på å etablere sykkelveg frå Haukelifjell skisenter og til slutt heilt fram til Haukeliseter.
- Rydde og merke eksisterande sti – og turveggar i prioriterte område.

1.1 Reiselivet- mål, satsingsområde og ansvar

Mål	Satsingsområde	Næringas ansvar	Kommunens ansvar
Vekst i: Sysselsetting Omsetning	Skiløyper	Drive, vedlikehalde og vidareutvikle skiløypenettet i Rauland og Vågslid. Bidra med delfinansiering.	Koordinering og delfinansiering.
	Tur- og sykkelveggar	Drive, vedlikehalde og vidareutvikle tur- og sykkelveggar i Vinje. Bidra med delfinansiering	Koordinering og delfinansiering
	Vidare satsing på utleigesenger.	Administrere utleigesenger i fellesdrift og eventuelt etablere nye utleigeinngar	Oppfølging av varme / kalde senger i samsvar med gjeldande politiske vedtak og reguleringsplanar. Tenleg regelverk, relevant arealdisponering og god sakshandsaming
	Hyttebygging	Utnytte øyremarka areal i det omfang og tempo grunn-eigarar og utbyggjarar finn tenleg.	Tilrettelegge for infrastruktur i regulerte område som er særskilt prioriterte for hyttebygging av større omfang. Sørge for god utnytting av det kommunen har lagt inn i investeringar i vatn og avløp.
	Øvrige sommarprodukt	Utvikle sommarprodukt i	Bidra med tilrettelegging for å realisere tiltaka.

		tillegg til turvegar og liknande.	
	Verdsarven	Bruke statusen, ta initiativ og legge til rette for tiltak som knyter seg til at området gjennom Vasspegelen Møsvatn er blitt ein del av verdsarven.	Påverke og knyte samarbeidsband til Tinn, Notodden og fylket, slik at Vinje blir synleg som verdsarvkommune.
	Nasjonalpark-kommunen	Bruke statusen, ta initiativ og legge til rette for tiltak som knyter seg til at Vinje er nasjonalparkkommune.	Iverksetje eigne tiltak og tiltak i samarbeid med tilgrensande kommunar/regionar.

1.2 Tiltak for reiseliv

Mål	Sysselsettings- og omsetningsvekst
Satsingsområde	Skiløyper
Tiltak	Kommunal tilskotsordning for løypekøyning

Om tiltaket: Kommunalt bidrag til løypekøyning er eit løpande næringspolitisk tiltak primært i Vågslid og Rauland, men er òg i varierende grad eit tilbod til innbyggjarar i kommunen som ikkje soknar til turistløypene. Dagens prinsipp for kommunalt tilskot til løypekøyning er uklare og trengst å bli rydda i. Målet må vera at dei forskjellige aktørane innanfor ein viss tidshorisont veit kva dei har å halde seg til frå kommunens side.

Innhald i tiltaket: Utarbeide tildelingsprinsipp og finne tilskotsnivå for dei forskjellige løypenetta i kommunen. Moment i dette vil vera:

- Drøfte og kategorisere formålet med løypene, dvs. næring og/eller velferds- helsetiltak osv.
- Kvar ein skal ha løyper som kan vera søkjegode på eitt eller anna nivå.
- Ambisjonsnivå for løypekøyninga i dei forskjellige traséane / kategoriane, dvs. forventa full standard dagleg, berre oppkøyning i helgene eller kombinasjonar.
- Grunntilskot pr. kilometer med eventuelle påplussingar alt etter kategori eller skilje kategoriane heilt.
- Vurdere om tilskotsnivået skal påverkast av topografi og /eller værmessige tilhøve, dvs. til dømes skog eller snaufjell osv.
- Finne fordelingsnykel for finansiering mellom kommunen, næringa, brukarane, dugnad eller andre.
- Enkel sakshandsaming, til dømes utarbeide standardskjema til bruk for aktørane.
- Tidshorisont / avtaleperiode.

Utførande ansvar: Kommune i samarbeid med dei forskjellige aktørane.

Framdrift / frekvens: Opplegg frå sesongen 2017/18.

Avtaler / finansiering o.l.: Avtaler mellom kommunen og aktørane. Kommunen og aktørane når det gjeld finansiering.

Mål	Sysselsettings- og omsetningsvekst
Satsingsområde	Skiløyper
Tiltak	Drift og vedlikehald av skiløypenettet i Rauland

Om tiltaket: Skiløypenettet i Rauland, som er på 150 km, er ein sentral faktor i reiselivet og må fylgjast opp deretter. I tillegg til den regelmessige oppkøyninga av løypene trengs det løpande vedlikehald inkludert skilting og merking.

Innhald i tiltaket: I skisesongen må løypene køyrast opp slik at dagleg standard er tilfredstillande. Traséane må haldast i orden ved rydding av vegetasjon, generelt vedlikehald inkludert skilting og merking. I tillegg eventuell bygging av bruer, klopper og andre tenlege overgangar.

Utførande ansvar: Avtalepartneren for løypekøyning. Større prosjekt som bygging av bruer, klopper og liknande må involvere fleire aktørar.

Framdrift / frekvens: Hovudregelen er at preparering av løyper skal ta til så snart snøforholda tilseier at maskinene kan nyttast. Sesongen skal halde fram så langt ut på vårsesongen som det let seg gjera å halde løypenettet ope med omsyn til snø, opne bekkar osv. Normalt kan dette vera fram mot slutten av april. Meir detaljerte tidspunkt for oppstart og avslutning må partane regulere i avtalene og tilpasse frå år til år. Vedlikehald og rydding skjer normalt på sommaren.

Avtaler / finansiering o.l.: Avtale mellom kommunen, idrettslag og Rauland Turist. Finansieringa er delt mellom kommunen, reiselivsaktørane og brukarane. Ekstraordinære tiltak som ikkje naturleg fell inn under nemnde avtale, blir drøfta særskilt mellom fleire aktørar.

Mål	Sysselsettings- og omsetningsvekst
Satsingsområde	Skiløyper
Tiltak	Opparbeide skililøype Rauland Høgfjellshotell– Rauland skisenter

Om tiltaket: Ei oppkøyrd skililøype frå Rauland Høgfjellshotell til Rauland skisenter vil fjerne dagens trafikkfarlege ferdsel på snøbrauta og bli ein del av infrastrukturen knytt til nærliggande hytter / hotell.

Innhald i tiltaket: Rydde trasé som kan køyrast med maskin på vinteren. Drift og vedlikehald av skiløypa inngår deretter som ein del av det ordinære løypenettet.

Utførande ansvar: IL Dyre Vaa i samarbeid med Vinje kommune, turistaktørar og grunneigarar.

Framdrift / frekvens: Oppstart 2016.

Avtaler / finansiering o.l. : Spelemidlar, turistaktør, tilskot frå Vinje kommune.

Mål	Sysselsettings- og omsetningsvekst
Satsingsområde	Skiløyper
Tiltak	Tidleg sesongopning i Rauland. Løypetrase frå Vierli til Rauland sentrum

Om tiltaket: Oppgradere løypenettet for å tiltrekkje seg enkeltløparar og langrennssamlingar tidleg i sesongen.

Innhald i tiltaket: Løypetrase frå Vierli til Rauland sentrum. Brukarane av vinterdestinasjonen Vinje har stort behov for å komme på snø tidlig i november. Legge ein trasé med slett underlag og breidde for stor maskin. Traséen skal kunne preparerast med eit minimum av snømengde.

Utførande ansvar: Reiselivet i samarbeid med Vinje kommune.

Framdrift: Oppstart i 2016.

Kostnad / Finansiering /Avtaler: Reiselivet, kommunen og eventuelle eksterne finansieringskjelder. Fordeling etter avtale.

Mål	Sysselsettings- og omsetningsvekst
Satsingsområde	Tur- og sykkelveggar
Tiltak	Tursti Vierli

Om tiltaket: Turstig med kunst / aktivitetsinnstallasjonar rundt Vierli.

Innhald i tiltaket: Skulpturar og aktivitetsskapande kunst langs stigen. Samarbeid Vinje kommune, turistaktør, Rauland Turist, Raulandsakademiet og fylkeskommunen.

Utførande ansvar: IL Dyre Vaa i samarbeid med Vinje kommune, turistaktørar og grunneigarar

Framdrift / frekvens: Arbeidsplan utarbeidast av dei ulike aktørane i 2016.

Avtaler / finansiering o.l. : Spelemidlar, tilskot Vinje kommune, turistaktørar og andre gaver/tilskot.

Mål	Sysselsettings- og omsetningsvekst
Satsingsområde	Skiløyper
Tiltak	Drift og vedlikehald av løypenettet i Vågslid

Om tiltaket: Skiløypenettet i Vågslid, som er på 60 – 70 km, er ein sentral faktor i reiselivet og må fylgjast opp deretter. I tillegg til den regelmessige oppkøyringa av løypene trengs det løpande vedlikehald inkludert skilting og merking.

Innhald i tiltaket: I skisesongen må løypene køyrast opp slik at dagleg standard er tilfredstillande. Traséane må haldast i orden ved rydding av vegetasjon, generelt vedlikehald inkludert skilting og merking. I tillegg eventuell bygging av bruer, klopper og andre tenlege overgangar.

Utførande ansvar: Vågslid Grunneigarlags avtalepartner for løypekøyring. Større prosjekt som bygging av bruer, klopper og liknande må involvere fleire aktørar.

Framdrift / frekvens: Hovudregelen er at preparering av løyper skal ta til så snart

snøforholda tilseier at maskinene kan nyttast. Sesongen skal halde fram så langt ut på vårsesongen som det let seg gjera å halde løypenettet oppe med omsyn til snø, opne bekkar osv. Normalt kan dette vera fram mot slutten av april. Meir detaljerte tidspunkt for oppstart og avslutning må partane regulere i avtalene og tilpasse frå år til år. Vedlikehald og rydding skjer normalt på sommaren.

Avtaler / finansiering o.l.: Avtale mellom Vågslid Grunneigarlag og løypekøyrar. Ekstraordinære tiltak som ikkje naturleg fell inn under nemnde avtale, blir drøfta særskilt mellom fleire aktørar.

Mål	Sysselsettings- og omsetningsvekst
Satsingsområde	Skiløyper
Tiltak	Kryssing av vassdraget i Vågslid

Om tiltaket: Betre og tryggare kryssing av vassdraget er heilt vitalt for å få til jamnare og meir føreseieleg løypenett i Vågslid.

Innhald i tiltaket: Opparbeide broliknande konstruksjon for kryssing av vassdraget i Vågslid. Truleg er den best eigna staden ved Arbuosen / Sundet. Ein tenkjer seg å leggje ned tilstrekkeleg store rør som kan ta unna normale vassmengder. Over røra blir det påstøyp som i tillegg til å fungere som «veglegeme» også toler at vatnet renn over i flaumperiodar.

Utførande ansvar: Vågslid løypelag / Vågslid grunneigarlag.

Framdrift / frekvens: Ein tek sikte på at tiltaket skal vera iverksett innan sesongstart 2017/2018. For å greie dette må ein klarlegge eigedomsgrenser, inngå grunneigaravtaler, halde relevant kontakt med Stakraft, fylgje saksgangen for søknad om spelemidlar m.m.

Avtaler / finansiering o.l.: Spelemidlar og eigenandelar fordelt mellom løypelag, grunneigarlag og kommunen. Grove anslag tyder på at tiltaket kan koste frå 0,5 – 1 mill. kr.

Mål	Sysselsettings- og omsetningsvekst
Satsingsområde	Tur- og sykkeløyper
Tiltak	Sykeltrasé Haukelifjell skisenter – Haukeliseter fjellstoge / fylkesgrensa

Om tiltaket: Ein godt tilrettelagt sykkelveg over ein relativt lang distanse vil auke attraktiviteten til området.

Innhald i tiltaket: Opparbeide sykkelveg på strekninga Haukelifjell skisenter til Prestegård. Deretter kan sykkelvegen fortsette langs den gamle Haukelivegen over Kreklingdyrskar. På sikt trengs det ny sykkeltrasé frå der den gamle vegen møter den nye vest for Vågslidtunnellen og fram til Haukeliseter fjellstoge / fylkesgrensa.

Utførande ansvar: Vinje kommune og Statens vegvesen i samarbeid med turistaktørar og grunneigarar.

Framdrift/frekvens: Forprosjekt oppstart 2017/2018

Avtaler/finansiering o.l.: Statens vegvesen, Vinje kommune, grunneigarar, Stavanger Turistforening, m.fl.

Mål	Sysselsettings- og omsetningsvekst
Satsingsområde	Tur- og sykkelveg
Tiltak	Merke, vedlikehalde og marknadsføre eksisterande tur- og sykkeløyper

Om tiltaket: Stiar og turveg for gåande finst i alle delar av kommunen. Eit godt merke og vedlikehalde nett av slike vegar aukar aktivitet og overnatting sommar og haust. Det bør òg leggest til rette for eit utvald nett av sykkeløyper. Telemark fylkeskommune har satsa sterkt på å bli sykkel fylke nr. 1. Vinje kommune har vore med i eit prosjekt med dette som formål og må drive dette vidare.

Sentralt planverk i dette tiltaket er Sti- og løypeplanen med tilhøyrande tiltaksplanar.

Innhald i tiltaket: Rydde og merke tur- og sykkeløyper i god dialog mellom grunneigarar og kommunen. God marknadsføring av tiltaket med blant anna produksjon av kart og regelmessig oppdatering av desse. Fortløpande endring av tilbod i samarbeid med grunneigarar.

Utførande ansvar: Reiselivsaktørar og andre næringsdrivande i samarbeid med kommunen.

Framdrift / frekvens: Kvar vår/sommar må nettet vedlikehaldas og merkast dersom nødvendig. Ettersyn nødvendig haust. Bestilling av skilt i løpet av vinteren.

Avtaler / finansiering o.l.: Avtaler mellom grunneigarar, kommunen, idrettslag og reiselivsaktørar.

Mål	Sysselsettings- og omsetningsvekst
Satsingsområde	Tur- og sykkelveg
Tiltak	Tilrettelegging for toppturar

Om tiltaket: Toppturar har blitt meir og meir populære for både born og vaksne. I kommunen er det fleire nutar som vil vera attraktive til slik bruk. Tilrettelegginga krev

nokre fysiske inngrep og planleggingsprosessane er avhengige av god dialog med grunneigarane.

Innhald i tiltaket: Tilrettelegging kan dreie seg om trygg og tilstrekkeleg parkering, infoskilting, bandtvang, søppelkasser, eventuelle toalett, vedlikehaldsavtaler m.m.

Utførande ansvar: Vinje kommune.

Framdrift / frekvens: Må konkretiserast for det enkelte prosjekt.

Avtaler / finansiering o.l.: Vinje kommune i samarbeid med grunneigarar og eventuelt andre.

Mål	Sysselsettings- og omsetningsvekst
Satsingsområde	Tur- og sykkelveggar
Tiltak	Vera ein del av Vandre Telemark

Om tiltaket: Vandre Telemark er eit nettverk av godt tilrettelagte turstigar som er skilta, merka og gradert i farger etter vanskelighetsgrad. Kommunane i Vest Telemark har eit bra samarbeid knytt til marknadsføring av tiltaket.

Innhald i tiltaket: Utarbeide miniguider, nettside, samlingar i kommunar som er med i Vandre Telemark og etablere Vandrar velkomen bedrift.

Utførande ansvar: Vinje kommune og Vandre Telemark.

Framdrift / frekvens: Fortløpande møter med Vandre Telemark.

Avtaler / finansiering o.l.: Turistaktør og Vinje Kommune, avtale Rauland Turist.

Mål	Sysselsettings- og omsetningsvekst
Satsingsområde	Vidare satsing på utleigesenger
Tiltak	Utleigesenger i Rauland

Om tiltaket: Høgt tal utleigesenger gjev gode ringverknader til fleire næringar. Eit visst nivå på tal utleigesenger er ein føresetnad for at hovudanlegga for ski kan halde oppe alle vekedagar.

Innhald i tiltaket:

- Konsolidere og vidareutvikle talet på utleigesenger på Rauland for blant anna ytterlegare å styrkje grunnlaget for drift av skianlegga og andre servicetilbod i området alle vekedagar.
- Arbeide for at talet på utleigesenger på Rauland blir høgt nok til å opne skianlegga heile veka.
- Rask sakshandsaming med god kommunikasjon mellom offentlege og private aktørar.

- Etablere god dialog med fergeselskapa og andre operatørar for å få inn gjester i utleigeiningane.

Utførande ansvar: Utleige- og utbyggingsaktørane, destinasjonsselskapa og kommunen.

Framdrift / frekvens: 2017 og vidare framover.

Avtaler / finansiering o.l. : Finansiering gjennom ombyteordninga og annan privat kapitaltilførsel.

Mål	Sysselsettings- og omsetningsvekst
Satsingsområde	Vidare satsing på utleigesenger
Tiltak	Utleigesenger i Vågslid

Om tiltaket: Høgt tal utleigesenger gjev gode ringverknader til fleire næringar. Eit visst nivå på tal utleigesenger er ein føresetnad for at hovudanlegga for ski kan halde ope alle vekedagar.

Innhald i tiltaket:

- Konsolidere og vidareutvikle talet på utleigesenger i Vågslid for blant anna ytterlegare å styrkje grunnlaget for drift av skianlegga og andre servicetilbod i området alle vekedagar.
- Arbeide for at talet på utleigesenger i Vågslid blir høgt nok til å opne skianlegga heile veka.
- Rask sakshandsaming med god kommunikasjon mellom offentlege og private aktørar.
- Etablere god dialog med fergeselskapa og andre operatørar for å få inn gjester i utleigeiningane.

Utførande ansvar: Utleige- og utbyggingsaktørane, destinasjonsselskapa og kommunen.

Framdrift / frekvens: 2017 og vidare framover.

Avtaler / finansiering o.l. : Finansiering gjennom ombyteordninga og annan privat kapitaltilførsel.

Mål	Sysselsettings- og omsetningsvekst
Satsingsområde	Øvrige sommarprodukt
Tiltak	Fiske for innbyggjarar og tilreisande

Om tiltaket: Tilbodet for innlandsfiske er godt i Vinje. Marknadsføringa og den praktiske tilgangen til fisket er også god gjennom «Fiskeguiden» og Inatur. Sjølve

fisket kan likevel gjerast meir spennande ved å tilby vatn der ein kan bruke meir effektive reiskapar.

Innhald i tiltaket: Tilby vatn med høve til å fiske med effektive reiskapar slik som garn og oter. Båtutleige.

Utførande ansvar: Grunneigarar, turistaktørar og kommunen.

Framdrift / frekvens: Når nokon ser mogelegheiter i dette.

Avtaler/finansiering o.l. : Grunneigarar, turistaktør og eventuelt bidrag frå kommunen.

Mål	Sysselsettings- og omsetningsvekst
Satsingsområde	Effektar av verdsarven
Tiltak	Tiltak omkring «Vasspegelen i Møsvatn»

Om tiltaket: Grunnlaget for industrieventyret på Notodden og Rjukan er vasskrafta frå Vinje, dvs. tilsiget frå Kvenna og hovudbassenget Møsvatn. Desse vassmengdene gjorde kraftproduksjon mogeleg og gav i neste omfang fundamentet for utvikling av dei to industristadene.

Innhald i tiltaket: Arbeide for at «Vasspegelen i Møsvatn» blir ein integrert del av det som no skjer rundt verdsarven på Notodden og Rjukan. Hovudelement i tiltaket er marknadsføring av fjell- og kulturlandskapet rundt Møsvatn. To avgjerande ressursar er rutebåten «Fjellvåken» og Mogen Turisthytte.

Utførande ansvar: Vinje kommune i samarbeid med Tinn og Notodden kommunar, koordinator for verdsarven / Telemark fylke og Telemark Turistforening.

Framdrift / frekvens: Oppstart i 2017.

Avtaler / finansiering o. l. : Midlar gjennom UNESCO / Verdsarven, kommunale og andre offentlege og private midlar.

Mål	Sysselsettings- og omsetningsvekst
Satsingsområde	Effektar av nasjonalparkkommunen
Tiltak	Nasjonal turistveg / nasjonalparkruta

Om tiltaket: Nasjonal turistveg vil styrkje reiselivsdestinasjonen Vinje. Dette gjeld ikkje minst i sommarhalvåret. Arbeidet med Nasjonalparkruta for ei tid tilbake er eit godt grunnlag for å arbeide vidare mot konseptet Nasjonal turistveg.

Innhald i tiltaket: Arbeide for å få godkjenning som Nasjonal turistveg for strekninga frå Notodden, Tinnsjøen, Rjukan, Møsvatn, Rauland til Haukeli.

Utførende ansvar: Kommunen, koordinator for verdensarven, Telemark fylke, Telemark vegvesen og Samferdsledepartementet.

Framdrift / frekvens: Oppstart med prosjektarbeidet i 2017/2018.

Avtaler / finansiering o.l. : Vinje, Tinn og Notodden kommunar og styresmaktene for samferdsel.

Mål	God utnytting av areal
Satsingsområde	Areal for bustader-, hytter, utleigebygg, servicebygg m. m
Tiltak	Planarbeid

Om tiltaket: Ajour planverk på alle nivå er grunnlaget for å få til vekst i kommunen.

Innhald i tiltaket: Gjennom kontinuerleg planarbeid på alle nivå og fagområde skal kommunen tilby planverk som gjev godt grunnlag for å ha korte vedtaksprosessar. Regelmessige møte i blant anna kommunens interne planforum skal sørge for god kommunikasjon mellom einingane som driv planlegging av ymse slag.

Utførende ansvar: Kommunen.

Framdrift / frekvens: Kontinuerleg.

Avtaler / finansiering o.l.: Kommunen

2. Landbruk

Særleg dei siste 15 åra har landbruket i Noreg vore gjennom ei enorm omstilling. Berre sidan årtusenskiftet har talet på gardsbruk gått ned med 1/3, men likevel er produksjonen halde på same nivå. Gjennom landbruksoppgjera stimulerar staten til større bruk og lønsemda til dei mindre bruka er under stadig større press.

Vinje, der landbruksarealet ligg 400 -900 m.o.h., er sjølvstekt ikkje upåverka av desse politiske føringane. Likevel har næringa dei siste 5 – 6 siste åra vore inne i ei positiv utvikling. Nedgangen i talet på bønder har stoppa opp, årleg vekst i produksjonen har vore omtrent 10% og arealbruken viser ein viss auke. Dei som til dagleg steller med landbruk kan ikkje seie sikkert om desse positive signala er uttrykk for ein meir langvarig trend. Kanskje eit vitalt reiseliv i kombinasjon med eit i utgangspunktet oppegåande landbruk er noko av forklaringa. I og med at bøndene i stor grad treng å hente inntekter utanfor garden, er det viktig med varierte arbeidstilbod i området. Uansett må ein tilby direkte tiltak som på forskjellig vis styrker landbruket i ein lengre tidshorisont. Over lengre tid har Vinje hatt gode, lokale tilskotsordningar for driftsbygningar. Desse ordningane har utvilsamt hatt god effekt.

Lokale myndigheter, både administrative og politiske, og interesseorganisasjonane må bruke tilgjengelege arenaer på fylkes- og landsnivå for å argumentere for vilkåra til bøndene i geografiske strøk som dette. I dette arbeidet er kommunens landbrukskontor eit sentralt reiskap. Eit slikt kontor trengs også til å administrere prosjekt og verkemedel både på lokalt og høgare nivå.

Vi ser også at det med utgangspunkt i lokale råvarer har vokse fram nisjeproducentar av matvarer. I tillegg til å selje produkta utover kommunens grenser ser vi at dei hentar stor og til dels avgjerande omsetning frå tilreisande turistar og hyttefolk. I tillegg til nisjeproducentane er Tine Meieriet Haukeli ein stor næringsmiddelaktør med både nasjonal og internasjonal marknad. Utan geitemjølka i kommunen ville vi truleg ikkje hatt meieriet slik det er i dag.

Frå motsett hald ser vi at reiselivsnæringa er heilt avhengige av at ein møter eit levande kulturlandskap når ein kjem til Vinje, dvs. eit jordbruksareal som er i aktivt bruk. Landbruk og reiseliv må arbeide for å knyte tettare kontakt og samarbeid. Dette kan også førebygge konflikter mellom dei to næringane. Sauegjerde i Austbøheiane i Rauland er eit døme på dette.

Bu- og driveplikt er viktig for å oppretthalde og bruke jordbruksareala til det dei er meint for og bidra til omgrepet levande bygder. Handhevinga må vera føreseieleg og

konsekvent samtidig som ein skal utvisa fleksibilitet til dømes ved å gje tidsavgrensa utsetjingar.

I vårt naturområde er det naturleg å tenkje på jakt og fiske som ein stor utnyttbar ressurs. Potensialet i storviltjakta blir i dag stort sett tatt ut lokalt i Vinje, for elgjakta sin del gjennom titals jaktlag. Reinsjakta artar seg noko annleis. Småviltjakta på si side er liten og i alle fall for dei mange mindre eigedomane sin del er det låg utnytting. Om ein skulle hente ut monaleg meir av denne ressursen ville det krevje samhandling mellom mange små eigedomar. På dette området er det truleg mest realistisk at tenlege grupperingar finn saman sjølve utan hjelp frå kommunen. Fiske har eit noko anna utgangspunkt og er med i tiltaksdelen i planen under hovudsatsinga Turisme/reiseliv.

2.1 Landbruket- mål, satsingsområde og ansvar

Mål	Satsingsområde	Næringas ansvar	Kommunens ansvar
Høgare lønsemd Auka produksjon	Utvikle husdyrhald og landbruksprodukt samt ha god tilgang på fôr	Den enkelte bonden tek initiativ for å utvikle det aktuelle bruket og søker samarbeid med kollegaer, eigne interesseorganisasjonar og offentlege etatar.	Målretta kommunale tilskot og profesjonell rådgjeving.
Fleire bruk i drift Betre rekruttering	Beitelandet og kulturlandskapet som ressurs	Ivareta ressursen som beitelandet utgjer for gardsdrifta. Finne ordningar saman med reiselivsnæringa som gjer at næringane kan fungere godt saman. Fremje tiltak som kan bidra til å ta vare på kulturlandskapet.	Målretta kommunale tilskot, profesjonell rådgjeving og haldningsskapande tiltak overfor alle som brukar naturen i næring.
	Auke verdiskapinga i skogbruket	Sjå verdien av å utnytte skogen og ta i bruk forskjellige stimulerings-tiltak.	Bidra med forskjellige stimulerings-tiltak og profesjonell rådgjeving.
	Inn på Tunet	Legge til rette og kvalitetssikre slik at det enkelte bruket er egna til å yte tenesta «Inn på Tunet»	Sørgje for at dei som vil drive med dette får relevante brukarar av tenesta.

2.2 Tiltak for landbruk

Mål	Høgare lønsemd, auka produksjon, fleire bruk i drift og betre rekruttering
Satsingsområde	Utvikle husdyrhald og landbruksprodukt samt ha god tilgang på fôr
Tiltak	Tilskot og andre stimuleringsiltak for sau-, kje/geit og storfehold

Om tiltaket: Oppretthalde og / eller forbetre ymse tilskotsordningar. Tiltaket er viktig ikkje berre for den enkelte dyrehaldar, men og for å sikre råvaretilgangen til matvareprodusentar i området. Til dømes er tilgangen på geitemjølkk avgjerande for framtida til Tine Meieriet Haukeli. Støylsdrift og beiting ligg og inne i tiltaket.

Innhald i tiltaket:

- Tilskot til kjøp av mjølkekvotar for ku og geit. I dag er tilskotet på inntil 50% av statleg literpris.
- Tilskot til driftsbygningar for sau-, kje/geit- og storfehold. Ordninga omfattar tilskot til nybygg, ombygging eller oppgradering etter offentlege krav, samt støylsfjøs inklusive veg, vatn og straum. I dag er tilskotet på inntil 20% av kostnad – maks kr 600 000,-.
- Ferdigstilling av beitebruksplanen.

Utførande ansvar: Den enkelte søkar og kommunen enten som mottakar av søknad om midlar eller som sakshandsamar på andre område.

Framdrift / frekvens: Løpande.

Avtaler / finansiering o.l. : Økonomiske storleikar og føresetnader i medhald av kommunens eigne reglar og årlege budsjettvedtak.

Mål	Høgare lønsemd, auka produksjon, fleire bruk i drift og betre rekruttering
Satsingsområde	Utvikle husdyrhald og landbruksprodukt samt ha god tilgang på fôr
Tiltak	Stimulere småskalaproduksjonen / mangesysleriet

Om tiltaket: Oppretthalde og eventuelt justere og forbetre tilskotsordningar for tilleggsnæring. Vidare ta vare på rasen Telemarkskyri og utvikle tilknytte produkt

Innhald i tiltaket:

- Tilskot til tilleggs- eller bygdenæringar på gardsbruk med utgangspunkt i eigedomens sine ressursar. Ordninga, som ikkje gjeld utleigehytter, omfattar investerings- og etableringskostnader med inntil 20% av kostnad – maks kr 100 000,-.

- Tilskot til buskap av rasen Telemarksfe. Tine Meieriet Haukeli arbeider med planar om produkt med råvare frå Telemarksfe.

Utførande ansvar: Den enkelte søkjar og kommunen.

Framdrift / frekvens: Løpande.

Avtaler / finansiering o.l. : Økonomiske storleikar og føresetnader i medhald av kommunens eigne reglar og årlege budsjettvedtak.

Mål	Høgare lønsemd, auka produksjon, fleire bruk i drift og betre rekruttering
Satsingsområde	Utvikle husdyrhald og landbruksprodukt samt ha god tilgang på fôr
Tiltak	Tilgang på grovfôr gjennom oppgradering av jord og nydyrking

Om tiltaket: Det er mangel på grovfôr og derfor nødvendig å oppretthalde, eventuelt forbetre ymse tilskotsordningar for oppgradering av jord og nydyrking.

Innhald i tiltaket:

- Tilskot til grøfting av dyrka mark og tilskot til oppgradering av dyrka mark utover ordinær fornying av eng. Gjeldande satsar er tilfredsstillande.
- Tilskot til godkjent nydyrking. Nydyrking er kostbart og tilskotet dekkjer omtrent 20% av det som det kostar for dyrkaren. Auka tilskot, eventuell omlegging av tilskotsordningar bør vurderast.
- Grovfôrtilskot til veglause bruk på Møsstrand.

Utførande ansvar: Den enkelte søkjar og kommunen.

Framdrift / frekvens: Løpande.

Avtaler / finansiering o.l.: Økonomiske storleikar og føresetnader i medhald av kommunens eigne reglar og årlege budsjettvedtak.

Mål	Høgare lønsemd, auka produksjon, fleire bruk i drift og betre rekruttering
Satsingsområde	Beitelandet og kulturlandskapet som ressurs
Tiltak	Utviklingstiltak i landbruksnæringa og i samarbeidande næringar

Om tiltaket: Utvikle beitelandet som fôrressurs og samtidig skape positive ringverknader for andre næringar.

Innhald i tiltaket:

- Ivareta ressursen som beitelandet utgjør for gardsdrifta.

- Finne ordningar saman med reiselivsnæringa som gjer at næringane kan fungere godt saman.
- Fremje tiltak som kan bidra til å ta vare på kulturlandskapet.
- Målretta kommunale tilskot, profesjonell rådgjeving og haldningsskapande tiltak overfor alle som brukar naturen i næring.

Utførande ansvar: Berørte næringar og kommunen.

Framdrift / frekvens: Løpande.

Avtaler / finansiering o.l. : Næringane sjølve og kommunen.

Mål	Høgare lønsemd, auka produksjon, fleire bruk i drift og betre rekruttering
Satsingsområde	Auke verdiskapinga i skogbruket
Tiltak	Infrastrukturen i skogbruksdrifta

Om tiltaket: Skogeigedomane i Vinje er små og lønsemda for tømmeravverkinga er marginal. For å få ei noko meir aktiv skogsdrift trengs det nokre verkemedel som ikkje har altfor stort omfang.

Innhald i tiltaket:

- Tilskot til skogsbilvegar primært for tømmerbil. Fylkesmannen har tilskotsordningar for dette.
- Generelt fokus på skogsbilvegane m/velte- og snuplassar og systematisk vedlikehald.

Utførande ansvar: Fylkesmannen i samarbeid med kommunen om tilskot til skogsbilvegar.

Framdrift / frekvens: Løpande.

Avtaler / finansiering o.l. : Kommunen, Fylkesmannen og skogeigarane.

Mål	Høgare lønsemd, auka produksjon, fleire bruk i drift og betre rekruttering
Satsingsområde	Auke verdiskapinga i skogbruket
Tiltak	Auke avverkinga / forbetre utnyttinga av tømmerstokken

Om tiltaket: Same som for tiltaket i teksten ovanfor.

Innhald i tiltaket:

- Innføre «kubikktilskot» tømmer. Målet med tiltaket er å få folk med lettare utstyr til å ta på seg utdriving av mindre mengder.
- Utnytte kvaliteten på seint vaksen gran.
- Få arkitektar og byggherrar til å til å nytte lokale kvalitetar, skikkar og tradisjonar.

- Stimulere «gardssagbruka» til å nytte lokalt råstoff

Utførende ansvar: Skogeigarlaget og kommunen.

Framdrift / frekvens: Ha etablert «kubikktilskot» i løpet av 2017.

Avtaler / finansiering o.l. : Kommunen og skogeigarane. Landbruksmidlane.

Mål	Høgare lønsemd, auka produksjon, fleire bruk i drift og betre rekruttering
Satsingsområde	«Inn på tunet»
Tiltak	Legge til rette for satsingar «Inn på Tunet»

Om tiltaket: «Inn på tunet» er tilrettelagde og kvalitetssikra velferdstenester på gardsbruk.

Innhald i tiltaket: Dei viktigaste tenestoområda for «Inn på tunet» er:

- Oppvekst og opplæring: allmennpedagogikk, spesialpedagogikk, fritid m.m.
- Arbeid: arbeidstrening og rehabilitering.
- Helse og omsorg: rus, funksjonshemming, psykisk helse, demens.
- Kommunens tilsette som møter spørsmål om ordninga må auke kunnskapsnivået om kva det inneber.

Utførende ansvar: Bonden, kommunen (fleire einingar), NAV o.a.

Framdrift / frekvens: 2017.

Avtaler / finansiering o.l. : Kommunen i samarbeid med andre offentlege etatar.

3. Allmenne nærings- og samfunnstiltak

Sjølv om landbruk og turisme/reiseliv er plukka ut som hovudsatsingsområde inneber ikkje det ei nedprioritering av andre næringar slik som industri, tenesteyting av forskjellig slag, helse, informasjon, kommunikasjon osv. For desse næringane sin del har vi valt å synleggjera tiltak som direkte og indirekte er meint å bidra til å vidareutvikle og tilrettelegge for eit samla næringsliv og for Vinje som ein positiv stad å vera. Vi kallar kategorien for «Allmenne nærings- og samfunnstiltak». Tiltaka omfattar alt frå næringsshagar, næringsareal og bygg via veg og kulturtilbod til bustadfelt og leigebustader.

Ein føresetnad for at Vinje skal kunne bygge ut offentleg infrastruktur er vidare vekst. Veksten kan koma frå reine nyetableringar, men truleg er det vekst innanfor eksisterande verksemder vi bør ha hovudfokus på når vi arbeider med tilretteleggingstiltak. Eit døme på dette er Rauland Næringshage som skal gje infrastruktur og miljø for kunnskapsbaserte næringar. Hagen er tett knytt til den 30 år gamle, høgkompetente helseverksemda AiR og saman trur vi dei vil skape ein vinn – vinn effekt. Kommunen er sentral i denne etableringa. Eit anna døme er næringstomtene i Haukeli. Fleire verksemder er samla i klynge her og fleire vil koma. Det viktigaste er sjølvsagt at kommunen kan tilby slikt areal for næringsbygg, men og at dette blir ein slags industri- og anleggsvariant av næringshagen i Rauland der dei som er der kan ha nytte av kvarandre. Tilsvarande er nærliggande å tenkje seg i Åmot. Kommunen må heile tida ha eit høgt medvit på utvikling og erverv av næringsareal i form av tomter og eventuelle bygg. Ajour reguleringsplanar må liggje i botn. Når ein vanleg næringsaktør i Vinje melder arealbehov bør kommunen kunne gje positivt svar nokså umiddelbart, men der er vi ikkje i dag. Det finst knapt tilgjengelege tomter korkje i Haukeli eller Rauland. I Åmot er det no gjort eigedomserverv som er såpass omfattande at dette også kan tene som beredskap dersom store, industrielle aktørar skulle melde behov. For mindre aktørar bør det vera tilgjengeleg areal i heile kommunen. I tillegg til Åmot gjeld det altså både Haukeli og Rauland og langs E 134. Vekst eller i alle fall nokolunde sikre indikasjonar på at vekst vil koma er ein føresetnad for at Vinje kommune skal auke sine tenestetilbod. Døme på dette er tiltaket «Faginstans for park, idrett og friluftsliv». Når vi går inn for ei slik offentleg satsing må vi vera rimeleg sikre på at dette indirekte vil føre til fleire skattekrone inn i kommunen.

Veg er også ein viktig indirekte faktor for at næringslivet skal lykkast i kommunen. Regjeringa valde i desember 2015 E 134 som den eine av to aust – vest forbindelsar. Alt tyder på at dette står fast, men Vinje kommune må framleis arbeide vidare for at denne vegen blir sikra samanhengande utbygging uansett økonomisk ramme. Opprusting av ein så viktig høg fjellsovergang må sjåast på i ein heilskap og vegen må ha ein standard som sikrar at den er open heile året. Dersom denne hovudvegen i framtida blir av den standard vi håpar og trur, vil dette ha enormt mykje å seie for

utviklinga i området. Gevinsten for reiselivet er openberr; nye marknader både i aust og vest vil opne seg, men effektive og raske transportårer er viktig og avgjerande for dei fleste enten det er næring eller privat.

Ovanfor har vi omtala kommunens rolle som tilretteleggjar for diverse næringstiltak, innskytar av aksjekapital, tilskotsytar, pådrivar for vegsaker og liknande. Ei anna side ved det offentlege engasjementet er om kommunen på nokre område skal auke tenesteytinga si i form av nye stillingar, investeringar i kulturanlegg og drift av desse. Hovudmålet med slike satsingar må i så fall vera at det til slutt skal gje næringsmessige gevinstar. Nokre tiltak av denne kategorien er tatt med nedanfor.

Eit overordna mål for kommunen er vekst i folkemengda. Om vi skal få det til treng folk ein stad å bu og det behovet må møtast av tilgang på kommunale tomter i bustadfelt i alle delar av Vinje. I dag er situasjonen på dette området slik den bør vera og slik må vi ha det framover også. Utleigebustader veit vi er ein flaskehals for mange næringar, men å sørge for dette er ikkje noko opplagt kommunal oppgåve. Eit døme på deltaking i prosjekt kan vera å tilby rimelege tomter til bustadbygg for utleige.

3.1 Allmenne nærings- og samfunnstiltak- mål, satsingsområde og ansvar

Mål	Satsingsområde	Næringas ansvar	Kommunens ansvar
Vekst i: Sysselsetting Omsetning	Næringshagar, -tomter, -bygg	Ta ansvar for å få til aktive og kreative nærings-område. Skape godt samarbeidsklima mellom aktørane på området. Halde god orden og ryddighet.	Legge til rette praktisk og økonomisk for nærings-område av forskjellig slag.
	Næringssservice	Bidra bl a med spisskompetanse til nyetablerarar. Skape gode samarbeidsrelasjonar med dei offentlege tilboda.	Tilby næringssservice av forskjellig slag.
	Overordna oppsyn og arbeid med stiar, løyper og sentrumsområde	Ha ei positiv innstilling til praktiske og økonomiske spleiselag eller eige ansvar for gjennomføring av tiltak.	Samle trådane i dette arbeidet gjennom satsing på ein faginstans.
	Kultur	Bruke og bidra med marknadsføring av dei forskjellige kulturtilboda og attraksjonane i Vinje.	Ta vare på eigne museale bygg og samlingar og vidareføre arven etter lokale kunstnarar som er på nasjonalt nivå.
	Infrastruktur (effektiv logistikk, veg, breiband, energiforsyning, mobildekning)	Lokale private, halvoffentlege og offentlege tilbydarar for ymse infrastruktur skal stille med høg kompetanse og vera konkurransedyktige.	Vera aktiv pådrivar for at området har er i forkant med å tilby god infrastruktur innanfor energi, breiband, veg og liknande.

3.2 Tiltak for næring og samfunn (allmenne)

Mål	Sysselsettings- og omsetningsvekst
Satsingsområde	Næringshagar, - tomter, - bygg
Tiltak	AiR Rauland næringshage

Om tiltaket: Næringshagar er samlokalisering av store og små verksemder. Gjennom samlokalisering blir det skapt næringsmessig positiv effekt. Utveksling av kunnskap og idéar gjev vekst og utvikling.

Innhald i tiltaket: Nybygg der ein kan leige eige kontor eller større areal tilpassa behova til den enkelte leigetakar, dvs. eit moderne bygg med gode og praktiske løysingar. Kontorareala blir tilpassa fellesfasilitetane ved Rehabiliteringssenteret AiR slik som kantine, treningssal, symjebasseng m.m.

Utførande ansvar: Rehabiliteringssenteret AiR, Vest Telemark næringsutvikling og Vinje kommune.

Framdrift / frekvens: Arbeidet er pr mars 2017 i gong.

Avtaler / finansiering o.l. : Aktørane nemnt ovanfor.

Mål	Sysselsettings- og omsetningsvekst
Satsingsområde	Næringshagar, - tomter, - areal
Tiltak	Næringsstomter, -bygg, -hagar

Om tiltaket: Tilrettelegging av næringsareal i forskjellige variantar må skje i alle sentrale delar av kommunen. Målgruppe for desse areala er å dekkje behovet til eksisterande verksemder eller nye verksemder av mindre storleik. I satsinga «næringshagar» inkluderar ein også hagar med arbeidsplassar innanfor kultur.

Innhald i tiltaket: I dei tre sentrumsområda i kommunen skal det vera tilgjengelege tomter for etablering av næringsareal.

- Haukeli: Eksisterande industriområde eller eventuelt andre egna stader i bygdi må ryddast og gjerast maksimalt tilgjengeleg. Ein må sjå etter mogelegheter for å utvide det samla arealet. I nærleiken av industriområdet fins det moderne kontorplassar til leige.
- Åmot: Her det no gjort eigedomsserverv som kan stette behovet for store og små aktørar. Kontorplassar er til ei viss grad tilgjengelege i Åmot.
- Rauland: Klargjort kommunalt næringsareal er omtrent ikkje tilgjengeleg. Behovet er uklart, men ein må ha noko å tilby aktørar som melder behov. I industriområdet fins det no moderne kontorplassar til leige.

- Øvrig: Næringshage for kulturarbeidsplassar. Ein slik hage tenkjer ein kan utvikle seg ved Vinjar i tilgjengelege areal på staden. Organisatorisk vil ikkje dette vera ein del av Vinjesenteret / Nynorsk kultursentrum, men som ein del av eit felles miljø på staden. Miljøet rundt Høgskulen i Sør Øst Noreg (Rauland) kan vera aktuell for tilsvarende.

Utførande ansvar: Kommunen i samarbeid med grunneigarar og andre aktørar.
Framdrift / frekvens: Snarast i alle område.

Avtaler / finansiering o.l. : Forskjellige modellar. Ein aktuelle er at kommunen kjøper og opparbeider tomteareal og sel vidare til aktuelle interessentar.

Mål	Sysselsettings- og omsetningsvekst
Satsingsområde	Næringservice
Tiltak	Rådgeving for gründerar m. fl.

Om tiltaket: Kommunal bistand til gründerar.

Innhald i tiltaket: Rådgeving til personar som vil starte eigen verksemd eller har idéar til nye produkt innanfor eksisterande verksemd. Særleg i tilfelle der forretningsidéen er mynta på lokalmarknaden er det viktig at rådjevaren har lokal kompetanse. Tiltaka frå kommunens side vil primært vera rådgeving, kobling til aktuelle samarbeidspartnarar, hjelp til å finne finansieringskjelder m. v. Økonomisk bistand frå kommunen vil i fall det er aktuelt vera i svært avgrensa omfang.

Utførande ansvar: Kommunen.

Framdrift / frekvens: Når det måtte oppstå.

Avtaler / finansiering o.l.: Kommunen.

Mål	Sysselsettings- og omsetningsvekst
Satsingsområde	Næringservice
Tiltak	Utviklingsprosjekt / innovasjon

Om tiltaket: Kommunal bistand til innovative utviklingsprosjekt

Innhald i tiltaket: Innovative utviklingsprosjekt som ein trur kan ha stort potensiale i seg treng ofte starthjelp. Tiltaka frå kommunens side kan vera økonomisk hjelp, rådgeving, kobling til aktuelle samarbeidspartnarar, hjelp til å finne andre finansieringskjelder m. v.

Utførande ansvar: Kommunen i samarbeid med prosjektutviklar(ane)

Framdrift / frekvens: Når det måtte oppstå

Avtaler / finansiering o.l. : Kommunen i samarbeid med relevante partnerar.

Mål	Sysselsettings- og omsetningsvekst
Satsingsområde	Næringservice
Tiltak	Stimulere til utvikling av handel og tenesteyting

Om tiltaket: Utnytte potensialet som den aukande trafikken til området kan ha for handel og tenesteyting.

Innhald i tiltaket: Tilrettelegge sentrumsområda for etablering av handel og tenesteyting. Det gjeld både utviding av eksisterande verksemder og nyetableringar. Særskilt verkemiddel er reguleringsplanar som utan at det bryt med hovudprinsippa, kan praktiserast fleksibelt.

Utførande ansvar: Kommunen.

Framdrift / frekvens: Til ei kvar tid ha reguleringsplanar som er ajour nok til å gjeva raskt handlingsrom.

Avtaler / finansiering o.l.: Kommunen.

Mål	Sysselsettings- og omsetningsvekst
Satsingsområde	Næringservice
Tiltak	Koordinering, marknadsføring og vidareutvikling av arrangement m.m

Om tiltaket: I Vinje blir det årleg halde ei rekkje arrangement av varierende type og storleik. I tillegg til å utvikle eksisterande arrangement ligg det eit stort potensiale i utvikling av nye arrangement. Det at det «skjer noko» ser ut til å bli av større og større viktighet framover.

Innhald i tiltaket: Gjennomføre ei vurdering av behovet for betre å koordinere, marknadsføre og vidareutvikle arrangement innanfor idrett, reiseliv, kultur m.m. i Vinje.

Utførande ansvar: Kommunen i samarbeid med aktørar / arrangørar innanfor idrett, reiseliv, kultur m.m.

Framdrift / frekvens: 2017.

Avtaler / finansiering o.l.: Kommunen i samarbeid med aktuelle aktørar / arrangørar.

Mål	Sysselsettings- og omsetningsvekst
Satsingsområde	Overordna oppsyn og arbeid med stiar, løyper og sentrumsområde
Tiltak	Fagansvarleg for sentrumsområde, turveggar, idrett og friluftsliv

Om tiltaket: Sentrumsområda og stigar, turveggar og løyper treng planmessig ettersyn og vedlikehald. Dette er viktig for trivselen til fastbuande, hyttefolk og tilreisande. Tiltaket knyter seg også opp til Vinje som reiselivsdestinasjon.

Innhald i tiltaket: Tilsetje ein fagperson for park, idrett og friluftsliv som har ansvar for:

- Sommar- og vintervedlikehald av stigar, turveggar og løypenett. Tiltaket omfattar både direkte vedlikehald av traséane samt skilting og merking.
- Vedlikehald av murar, gateljos, benkar og liknande , dvs dei meir permanente tiltaka.
- Blomar og anna beplanting i sentrumsområda.
- Å koma med framlegg om nye, faste tiltak i sentrumsområda og turvegane.
- Digitale informasjonstavler / skilting i sentrumsområda.

Vedkomande må arbeide tett saman med TDV i iverksetjinga av dei løpande tiltaka.

Utførande ansvar: Vinje kommune i samarbeid / spleiselag med relevante næringsaktørar.

Kostnad / Framdrift / frekvens: Kommunen. 2017.

Mål	Sysselsettings- og omsetningsvekst
Satsingsområde	Infrastruktur
Tiltak	E 134

Om tiltaket: Hovudvegen E 134 er sentral for den vidare utviklinga av Vinje

Innhald i tiltaket: E134 er utpeika som ein av dei prioriterte vegsambanda mellom aust og vest. Vinje kommune arbeide for at denne vegen må sikrast samanhengande utbygging i planperioden uansett økonomisk ramme. Opprusting av ein så viktig høgfjellsovergang må sjåast på i ein heilskap og vegen må ha ein standard som sikrar at den er open heile året. Vinje kommune meiner prosjekta på E134 må prioriteras i slik rekkefylgje:

1. Haukelitunnelane – Seljestad-Røldal i første del av planperioden.
2. Saggrenda – Gvammen.
3. Gvammen – Vågsli.
4. Hordalandsdiagonalen.

Utførande ansvar: Kommunen, Statens Vegvesen, næringslivet

Framdrift / frekvens: Umiddelbart.

Avtaler / finansiering o.l.: Kommunen.

Mål	Sysselsettings- og omsetningsvekst
Satsingsområde	Infrastruktur
Tiltak	Breiband, mobildekning og energiforsyning

Om tiltaket: Næringsliv, offentlege etatar og innbyggjarar treng velfungerande infrastruktur innan breiband, mobildekning og energiforsyning.

Innhald i tiltaket:

- Kommunen må bidra til at energiforsyninga er velfungerande i alle delar av Vinje. Særskilt Øvre Vinje har for augneblinken noko ustabil energiforsyning. Dette heng og saman med den faktiske mobildekninga til ei kvar tid.
- Kommunen skal bidra til at breiband er tilgjengeleg i heile Vinje.

Utførande ansvar: Lokale private, halvoffentlege og offentlege tilbydarar i samarbeid med kommunen.

Framdrift / frekvens: Kontinuerleg.

Avtaler / finansiering o.l. : Kommunen og kommersielle aktørar.

Plangjennomgang

Næringsplanen omfattar tiltak som skal ha verknad mange år framover, men tidshorizonten for gjennomføring av dei enkelte tiltaka må nødvendigvis variere. Det vil vera alt frå under eitt år til 20 – 30 år. E134 er døme på tiltak med eit langt tidsperspektiv.

Planrulleringa er tenkt slik:

- Årleg gjennomgang av måloppnåing for sysselsetjings- og omsetjingvekst.
- Årleg gjennomgang av måltala for landbruket.
- Årleg utsjekking av gjennomførte tiltak.
- Årleg innsetjing av nye tiltak.
- Full planrullering kvart femte år.